

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esztőtörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.		elfogad a kiadó hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám
Fél évre 2 frt 50 kr.			Egyes szám ára 10 krajczár.
Negyed évre 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		

Állami tanítóképzede Nyiregyháza.

Nem képezheti bizonyítás tárgyát, hogy Nyiregyháza város rendeltetés-szerű fejlődésének tetőpontját még el nem érte. Amik eddig rövid multjában haladásának a határköveiként tettek le a kulturális, gazdasági és egyéb követelmények hasznára, nem több, mint alapvető munka, amelyen a jövő belterjesebb alkotásai épülhetnek fel.

Különös jelentőséget ad a város magyaranyu fejlődésének az, hogy minden a mi van, a mi megteremtett, ennek a városnak önjerejéből került ki, s nemcsak, hogy nem dolgozott rá a vármegye közönsége, annál kevésbbé nagyobb körlet, de sokszor ki kellett vinnia erős küzdelemmel az alkotásai kivihetőségét is. Javára kell írni a városnak azt is, hogy alapvető munkájában egyöntetűséget tudott létrehozni, s hogy a megoldásra és gondoskodásra váró feladatok minden vonala érezte a tervszerű fejlődést.

Az alkotásokban körülbelül 2 év óta nyugalom állott be, nem azért, mintha nem volna a város áldozatkészségének újabb és újabb kínálkozó tere, de mert az anyagi erők kiapadásával is számot kellett vetni. Van

még egy más ok is. A legszükségesebb intézmények immár hivatásuknak élnek, amik pedig ezután következhetnek, sem a sürgősség, sem pedig a nélkülözhetlenség ismérveivel nem bírnak, hanem inkább a magasabb városi élet alkatrészeiként jelentkeznek, s mint ilyenek úgy létesítési sorrendjére, mint az elhatározás és kivitel mिकंतjére nézve körültekintő óvatosságot követelnek.

Hogy ez a kevésbbé jó barátjainál is imponálni tudó város egészen át van hatva a rá váró feladatok öntudatától, hogy folytonos törekvéseinek szükségére mély gyökeret vert köztudatában, annak ismét tanubizonyosságát adta. A város polgármestere e hó 13-dikára értekezletet hívott ugyanis össze azon célból, hogy alkalmat adjon azon irányelvek megállapítására, amelyek a város alkotó tevékenységét a jövőben vezetni hivatva lesznek. Az értekezlet lefolyásáról lapunk más helyén adjuk részletes tudósításunkat, e helyütt az értekezlet jelentőségéhez kívánunk kiterjeszkedni.

Az értekezlet előtt négy tervet fejtett ki a polgármester. Állami tanító-képzede felállításához nyújtandó városi hozzájárulás, a polgári leányiskola tovább fejlesztése, egy föld-

mives iskola felállítása, s végül egy gyalogsági laktanya építése. A hangulat az első sorban érintett terv mellé sorakozott, bár a gyalogsági laktanya kivételével, a többi eszme is látható hatással volt az értekezlet minden egyes tagjára.

Mi a magunk részéről a legnagyobb meglepéssel emeljük ki az értekezlet tájékoztató határozatának azon minőségét, hogy a jövő nagy feladataiból élénk körültekintéssel választotta ki a legközelebbi megoldásra azt, amely úgy gyakorlati; de főképp kulturális szempontból úgy szolván a legközvetlenebbül kínálkozik.

Nyiregyháza városában a virágzó közintézményei közül egyetlen egy sincs, amely állami erőnek köszönhetné léteét. Ez volna az első eset, hogy az állam figyelme Nyiregyháza felé fordul, s elismervén a város jelentőségét és súlyát a többi hasonló városok között, s egyet ajánlja fel egy valóban közhasznú kulturális intézmény felállításához.

De van még egy másik szempont is, amely az állami tanítóképző intézet városi hozzájárulással leendő felállításának megítélésénél előtérbe nyomul. A vármegye közvéleményeinek Nyiregyháza város felé való ked-

A „NYIREGYHÁZA“ TÁRCZÁJA.

Egy arczkép története.

Egy arczkép került a kezembe. Régi, megfakult kép: a nap vagy a levegő, vagy mind a kettő egyesült erővel vették el a színt.

És ez a régi, színehagyott, fakó kis képecske olyan édesen bus, olyan busongóan szomorú emlékeket ébreszt fel bennem!

Régen volt — talán igaz sem volt!

Pedig hogy megtörtént, ime tanúsága e kép, amely emlékül megmaradt. Egy képecske, meg egy időjóslo a jobb vállamban — egyéb semmi . . . semmi . . .

Régen volt. Van már talán öt éve is. Pedig öt év nem is olyan nagy idő. Nem nagy idő, de ebben a már nem is gőz, hanem villamos korszakban úgy futnak az évek, az események oly gyorsan váltják egymást, hogy az öt év előtt történeteket szinte átgondolatlan mennyiségben takarják el emlékezetünk elől.

Most is, hogy ez a szegény kis kép kezembe került, eszemnek nem kevés megértetése árán tudom csak visszaidézni az öt év előtt történeteket.

Egyébiránt nem is olyan nagy dolgok voltak azok. Nem fordult fel a világ, még csak egy kerek se zökkent ki a helyéből. Mindössze az én szívem zuzdótt össze egy kissé. Csak annyira, hogy maig is sajog bele . . .

. . . Szombat délután volt. Bálra készülünk. Megye-bált rendeztünk s tudtuk jól, hogy a vidék is bevonul. Ki akartunk tenni magunkért. — Megtáncoztatjuk a lányokat! Őlni nem szabad senkinek! Megemlegesse, aki a bálban megjelen.

Egész délután lázas sietséggel dolgoztunk a tánczterem díszítésén. Jó előre készülünk hozzá, de az utolsó perczekre még is akadt dolog több az elégnél. Nincs az a színházi kellékes, aki annyit futkosna egy vidéken előadott látványosság előtt, mint én akkor délután.

En voltam az utolsó, aki végre hét óra tájban azzal a tudattal siettem hazafelé, hogy a teremben rendben van minden.

Utközben egy divatúró kereskedésbe tértem, hogy pár keztyűt. Ott láttam meg először ennek a képek az eredetijét. Ők is a bálra jöttek be falusi magányukból. Azonnal észrevettem rajtuk. Érthető kíváncsisággal vettem egy diszkrét pillantást feléjük: szép leányt hoztak-e?

Csak egy futó pillantással néztem őket sorra, de azért a szívem megdobbant, mikor a leányra nézve, a meglehetősen sűrű fátyol alól felém villogó fekete szempár sugarával találkozott tekintetem.

— Teringtetél! De tüzes szemek! Gondom lesz rajuk! — gondoltam magamban.

Mint jól fejelemzett rendezőhöz illik, félkilenczór már a terem ajtajában állva, vártam az érkező vendégeket.

Jöttek aztán sorra. Tíz óra felé járt az idő, az első csárdást már javában járták —

az én tüzes szemű kis ismeretlenem még mindig hiányzott. A fiuk már táncba sűrűgtek s csudálkozni kezdtek azon, hogy én, mint afféle dühös csárdás-tánczos, még mindig a vendégek fogadására fordítom összes figyelmemet.

A fiukat megnyugtattam, hogy lesz még időm kipótolni az első csárdást, ha elmulasztanám is, — vártam tovább.

Végre megérkeztek. Azonnal ott termettem. Azok a villogó fekete szemek megint mintha a lelkemig hatoltak volna. Karomat ajánlottam s bevezettem őket. A leány bártortalan, szinte ingadozó lépésén azonnal észrevettem, hogy először van bálban. Alig mert szétnézni. Reám is csak akkor nézett fel, mikor magamat bemutatva, nevemet megmondtam. Nézéséből a meglepetésnek, kiváncsiságnak és a bízalomnak valami sajtóságság vegyülete sugárzott ki.

— Takách? Önt is Takáchnak hívják? — kérdezte tőlem.

— Takács a nevem! Talán ismer más Takácsot is?

— Az én nevem is Takách! Talán rokonok is vagyunk?

Akik azonban ezeket az ostoba fekete betűket olvassák, azok már is tisztában lehetnek azzal, hogy amit akkor az első pillanatban én sem tartottam lehetetlennek, az lehetetlen volt. Én csak Takács voltam és vagyok, — ő Takách!

Beszédközben azonban nincs különbség a Takács és Takách között. Más uton tud-

vező irányítása az. Minél több szükségletét képes ugyanis a város fedezni a vármegye közönségének, szinte természetes, hogy annál közvetlenebb és erősebb kötelekkel keletkeznek a két egymás iránt elég hideg tényező között.

És érte is örömmel kell üdvözölnünk az értekezlet tapintatos és okos határozatát.

Közügyek.

— **Képviselői közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselő-testülete pénteken, e hó 19-én délután 3 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Vármegye bizottsági határozat a vásárterek helyeinek megállapítása tárgyában. 2. A „Himes” szőlőtelep melletti pusztai föld terület felosztása és eladására vonatkozó tanácsi javaslat. 3. Tanácsi előterjesztés Kazar Márton és Palitz Ilona jogföld vásárlási ügyében. 4. Polgármester jelentése egy tanítóképző állami tanítóintézetnek Nyiregyháza leendő létesítése tárgyában. 5. Tanácsi előterjesztés a városi ingatlanok felbecsülésénél szakértőtől alkalmazott Vojtovits Bertalan díjazása tárgyában.

— **Új jövedelmi források.** Nyiregyháza város tanácsa már régebben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a város jövedelmi forrásait a fokozódó kiadások igényeinek megfelelően szaporítsa. Kovách Győző főszámvéadó itt is be már a tanácshoz előterjesztést, amelyben a fogyasztási adók utáni jövedelmi pótdadók behozatalát, valamint önálló fogyasztási adó rendszeresítését indítványozza. — Ilyen természetű pótdadók már több városban vannak rendszeresítve, így a többek között Nagy-Váradon is, ahol a sör-, bor- és szesz-fogyasztási adók után kivevett pótdadók évenként 42—43000 forint bevételt eredményeznek, a szódavíz után kivevett önálló fogyasztási adó pedig 5000 forintot. Nyiregyháza ezen pótdadók-, illetve fogyasztási adóból 21—22000, illetve 2500—3000 forint jövedelem volna elérhető.

tuk meg, hogy bár nevünk azonos hangzású, rokonok mégsem vagyunk.

A kölesönös kimagyarazgatások azonban azt eredményezték, hogy mihamar eléggé bizalmas ismerősök lettünk.

Nyomban lefoglaltam az első csárdásra. Aztán táncoltunk együtt többet is, talán sokat is. A fiuknak legalább feltűnt. Cizelozgattak is reá el get, hogy mennyire „tartom a névrokonságot”!

Eleinte csak mosolyogtam, — de a hét negyedóráig tartó souper-csárdás után előttem is különönsnek tűnt fel, hogy aránylag mennyivel kevesebbet táncolok más leányokkal.

Aztán úgy volt, hogy mikor reggel felé haza indultak, nem akartam őket addig eresztetni, míg meg nem ígérték, hogy bejönnek a vörös-kereszt bábra is.

Az öreg Takáchnak ugyan csak éjfél után mutathattam be magamat, mikor már haza felé sürgette a „falaniát,” — de őt is annyira megindította eszedekésem, hogy nem csak a vörös kereszt bábra való bejvetelt ígérte meg, hanem meghívott a névestélyére is. Jánosnak hívták, — a megyéből pedig december elején volt. A meghívást köszönettel fogadtam s elfogadtam. Azok az áldott lelkű fő falusiak — halála az égnek — nem sokat adnak a czermoniákra!

Hanem azért a János estén nem vettem részt. Egy közönséges kávéházi mulatás után úgy meghültem, hogy a Karacsony szent ünnepét ágyban fekvé töltöttem. Levélben mentettem ki magamat, de gondolatban ott voltam s lázas álmaimban folyton az a ragyogó fekete szempár villogott előttem.

A városi mérnöki hivatal.

Küzdényi Szilárd, Nyiregyháza város h. tisztmérnöke egy terjedelmes memorandumot dolgozott ki és küldött szét a képviselőtestületi tagok között a városi mérnöki hivatal reorganizációja tárgyában. Az alapos tanulmányra és lelkiismeretes hivatali buzgalomra valló memorandumot érdemesnek tartjuk egész terjedelmében közölni a következőkben:

Az a kiváló fontosságú és a város igen nagy anyagi érdekeit érintő feladat, mely egy ilyen fejlődésben levő városban, mint Nyiregyháza, — a városi mérnöki hivatalra vár, kötelezősége teszi, hogy különösen is felhívjam a képviselői tagok figyelmét ennek a hivatalnak munkakörére és a munkakörnek legokoszerűbben megfelelő szervezésére.

Sulyt fektetek arra, hogy ezen hivatal tevékenysége 25—30 évre előre befolyásolja egyes eljárásának okserű, vagy okserűtlen voltával a város költségvetését és csak helyezek arra, hogy ezen befolyásolás csak pár évtizeden át szazezreket tesz ki.

A város költségvetése az 1898-ik évre körülbelül 415 ezer forint, a vasuti ut felépítési költségeivel együtt czírka 500 ezer forint. Ebből a technikai természetű előirányzatok, melyeknek kedvező, vagy kedvezőtlen irányban 15—20%-al való változtatására a mérnöki hivatalnak igen érzékeny szerepe van, körülbelül 60 ezer forint, a vasuti-ut költségeivel együtt 161 ezer forint.

1897-ben körülbelül 60 ezer forint ide tartozó kiadása van előirányozva; 1896-ban a zárszámadás szerint 112 ezer forint; 1895-ben 170 ezer forint; 1894-ben 212 ezer forint; 1893-ban 100 ezer forint és 1892-ben volt 140 ezer forint, a zárszámadások szerint, mint a mérnöki hivatal keretébe vagó technikai természetű kiadás.

Mindezek igazolják, hogy mily nagy összegek azok, melyek a mérnöki hivatal helyes, vagy helytelen működésétől, vagy szabatosabban kifejezve: eljárásának sikerült, vagy kevésbé sikerültjétől függnek. A kik az építkezések természetét ismerik, tudják, hogy akárhány esetben nem 15—20%-ról, de 50%-ról is van szó, mely megtakarítható, vagy esetleg kárba megy.

A vöröskereszt bál január utolsó szombatjára volt kitűzve. Talán soha életemben nem vártam olyan nehezen mulatságot, mint ezt a bált. Úgy számláltam a hátralevő napokat, sőt órákat, mint önkéntes évem utolsó hónapjában.

Közben egy esemény még jobban felzaklatta lelkemet. Egy ismerős családnál találtam egy arczképet. Ezt, amelyik most itt van előttem. Maig sem tudom, hogy történt: mikor eltávoztam, a képet a zsebemben találtam. Elloptam. — Milyen különös! Akkor szegyeltem ezt a tettemet, s nem adtam volna egy fél viláért, ha el nem követtem volna: ma szinte természetesen találok. Ámbár újra alig ha tenném meg.

Igy került hozzám e kép. Titkos uton, tiltott uton.

Ma is itt van nálam.

Mikor a vöröskereszt bál elérkezett, már alig bírtam magammal. Első voltam a rendezők között, aki a bálteremben megjelentem. Sokat, nagyon sokat, mindent vártam attól az estétől.

Hogy ők is ott lesznek a bálon, azt biztosra vettem, s ebben nem is csalódtam. Megint csak jóval kilencz óra után érkeztek, de nem egyedül. Jólankát — mert így hívták — egy gondosan felsűtött bajuszu huszár főhadnagy vezette a karján.

A szívem verése is megállott, mikor őket így megláttam. — A másik pillanatban azonban már az őtlött az eszembe, hogy bizonyosan valami közeli rokon, — s ez a gondolat olyan jól esett.

Mint jó ismerős siettem eléjük, káromat az anyjának ajánlva fel.

A város szabályozása tervének elkészítése, ha a jövő nemzedékre csak szazezreket helyrehozható hibákat nem akar a város örökségül hagyni, a lehető legsürgősebb. — Elkészítést megérdemli, hogy a hivatal nagy ambítiót és munkát, a város az elkerülhetetlen, aránylag kevés költségeket belefektesse.

Nem sokkal kisebb összegeket érint az eső és szennyvizek eltávolítására szolgáló végleges csatornahálózat tervének elkészítése is elég fontossággal bír, mert a most élők élvezik előnyeit és szenvedik hátrányait. — Több évtizedekre előre számítva tervezendő, de csak lassan, fokozatosan építendő ki.

Ugyan ilyen kérdés a lakosság jó és elegendő ivóvízzel ellátása.

A város lakóiban tapasztalható, nem elégé méltányolható nemes igyekezet, a rohamosan haladó többi városoktól el nem maradni, évről-évre felszínre hoz olyan építkezéseket, melyek az elkerülhetetlen építkezéseken felül is növelik a mérnöki hivatal szerepét a város életében.

Az építkezési szabályrendeletekben lefektetett, illetve lefektetendő elvek, melyek óvják a közérdeket a magánosokkal szemben, ezen elvek szigorú keresztül vitele több órán igénybe veszi a mérnöki hivatal munka idejét és erőjét és ezek a dolgok, a természetükben rejlő sürgősségnél fogva, zavarólag hatnak a hivatal munka beosztására.

A koci-ut és gyalog-járdák fenntartása és olcsóbb tovább fejlesztése, különösen a fenntartásra nagy befolyással levő helyes magassági niveaux megállapítása, ugy az elkerülhetetlen előmunkálatokkal, mint a tervek elkészülte után is, állandóan a mérnöki hivatal teljes figyelmét igénylik.

Sok időt vesz el még a városban és határában szerte-szert előforduló számtalan hid és egyéb műtárgy fenntartása, illetve újra építése. Figyelmet kellene fordítani és időt áldozni a határában levő utakra is és időt kell áldozni, hogy a műszaki hivatal a rohamosan haladó körülől, épen a város érdekében el ne maradjon, a technikai téren évről-évre felmerülő vívmányokat a város a műszaki hivatala útján kihasználhassa. Időt kell hagyni arra is, hogy a mérnöki hivatal a

Elfogadtá, de olyan kedvetlenül, hogy ennek célzatosságát lehetetlen volt félreerteneim.

Amint helyeikhez értünk, szédülve, szinte támoelvogva mentem ki a teremből.

Nem tudtam még, nem értem meg, hogy mi is történt voltaképen velem, de azt éreztem, hogy valami gáztes.

A csárdást javában járták már, mire visszakerültem a terembe. Jólánka a gondosan felsűtött bajuszu huszár főhadnaggal járta olyan szilajul, olyan kitoró jókedvvel, hogy szerettem volna közéjük rontani és széltépní őket.

Eleget láttam, eleget tudtam, — sarkon fordultam, bementem a családapák részére fenntartott külön helyiségbe s pezsgőt hozattam. Pezsgőt, este tíz órakor, egyedül!

A fiuk majd agyonverték, mikor megláttak. Nem tudták mire magyarazni viselkedésemet. Én megtagadtam minden magyarazatot, — hanem mikor Barcsay Pista, aki pedig testi lelki jó czimborám volt, azt találta mondani, hogy bizonyosan azon gondolkodom, hogy mi különbség van a *ch* és *cs* között: a fejéhez vágtam egy félig üres pezsgős üveget.

Nagy botrány lett belőle. Szerencsére akkor nem ment túl a híre az ivó szobán, másnap azonban Barcsay Pista átlátta a jobb vállamat. Jól tette. Bár lejjebb czélozott volna pár centiméterrel!

Mire felgyógyultam, kigyógyultam a másik bajomból is. Talán még jobban. Mert ebből ma már csak ez a fáko kép marad meg emlékül, no meg egy összezúzott ábránd, — mig amattól csalhatlan időjós lett a vállam. Megérez minden időváltozást.

magán építkezéseknél, azon nagy tőkénel, mely az évenkénti magán építkezésekbe fektetetik, a jó izlésnek és a szépnek érvényt szerezzen.

Felsorolható még a villamvilágítás és a villamvasut is, mint természetszerűleg a mérnöki hivatal keretébe tartozó kérdés és ha felemlítjük, hogy a város gazdasága is elfoglalja a hivatal felmérésekkel és kiosztásokkal, körülbelül foglalkoztunk érdemileg a hivatal munka-körével. A közigazgatási törvényekből kifolyólag is előfordulnak mezőrendőri, árvaügyi stb. helyszíni szemlék és becslések, a melyek, valamint a városban szerzeszt dolgozó munkások lelkiismeretes ellenőrzése is időt igényelnek.

Mindezek közül a fontosabb kérdésekkel mind ez ideig a személyzet hiánya miatt, épen nem foglalkozhattam. A napi-, aránylag lényegtelenebb folyó ügyek annyira elveszik időmet, hogy még a mai fázist az egyes kérdéseknek sem ismerhettem meg, nem hogy a jövőre nézve velők érdemileg foglalkozhattam volna.

Ez év derekán, az e czérra kiküldött bizottság kidolgozta az új szervezeti szabályzat tervezelben a mérnöki hivatal szervezeteit is. A munkakörébe felsorolt teendők mutatják, hogy gondosan tanulmányozta a bizottság a kérdést; alig találtam olyat, a min kevés változtatni valót jónak látok. Hanem a teendők természetét nem sikerült a bizottságnak egészen felismeri.

Belátta ugyan egy főmérnöki és egy mérnöki állás rendszerítésének szükségét de megelégedkezett mellettek olyan olcsóbb munkaerőt beosztani, mely a hivatal, nem épen okleveles mérnököt igénylő teendőkben, épen amaz ügyek érdekében nagyon célszerűen alkalmazható. Pedig bármely munkakörnél bármely hivatalnál megtaláljuk az ilyen olcsóbb munkaerő alkalmazásának példáját és ennek feltétlen szükségessége meg van a mérnöki hivataloknál is.

Ezen 1080 frtos állás creálása és a külömpapótlékok behozatala, az a két lényegesebb változás, mely az általam és a bizottság által kidolgozott tervezet között van. Az első megalkarítására nem látok indokot 500 ezer forintra rugó évi költségeknél, hol 100 ezertől 200 ezerig terjednek a technikai természetű kiadások. A második elvetését nem ajánlom, nemcsak azért, mert az a költségvetést nem terheli, hanem azért sem, mert csak is ezzel kecsgethet magához a város megfelelő munkaerőket.

Midőn a fentebb felsoroltak nagy sulya tudatában kötelességemnek tartom, hogy ezen kérdésben a városnak szakvéleményt adjak, előttem lebeg ugyan a képviselő, talán nagy többségének hajlama, a költségeknek okvetlen való kímélésére; de miután elhibázott dolognak tartom minden téren, a személyzeti kiadásokban való takarékoskodni akarást, midőn azon személyzet fordul meg a megfelelő cél elérése, de különösen elhibázott dolognak tartom azt a mérnöki hivatalnál, mely működésével oly nagy anyagi érdekeket érint költség kímélési, — nem helyén alkalmazott — hajlamok előtt szakvéleményem megalkotásánál nem szabad meghajolnom, mert érzem a nagy felelősséget, mely rajtam van. A városi képviselőt figyelmeztethetem: ne kívánja azt, hogy a mérnöki hivatal vezetője reggeltől estig apró, cseprő ügyekkel bajlódjék, mert épen ez az állás az, hol kényelmesen dolgozva, heverészve is, tizeszeres többlet megemthet valaki a város pénzéből, mint az egész fizetése, és agyon dolgozva magát is több kárt tehet a városnak, mint az egész hivatalnokai kar fizetése.

Ha vizsgáljuk, milyen arányban van az hivatalnokok száma és a hivatalnokai fizetések összege, az egész évi költségvetéshez, és vesszük az arány számot, a mérnöki hivatal keretéhez tartozó összegeknek, az is tervezetemen előnyére üt ki.

400 ezer forintból 40 hivatalnokra esik egyenkint 10 ezer frt. 100 ezer forintból 3 mérnöki hivatalnokra esik egyenkint 33 ezer frt. 400 ezer frtnak 40 ezer összes hivatalnokai fizetés 10%-a. 100 ezer frtnak 4500 f. mérnöki hivatalnokai fizetés 45%-a.

Még ezen arányszámok sem mutatják, hogy az általam ajánlott tervezet egészség-telen volna.

Az épülfenntartást és minden technikai természetű dolgot, a mérnöki hivatalhoz vettem, mert nem képzelem, hogy a többi hivatalok, azok végzésével ne lennének kénytelenek tulajdonképeni rendeltetésüktől az időt elvonni; a mi nem lehet kívánatos. Záradéka azonban oda tettem, hogy egy hivatalnok esetén semmiféle épület fenntartás, főmérnök és műszaki hivatalnok esetén csak a kaszárnyák fenntartása ruházható a mérnöki hivatalra, csak is ha a főmérnöki, mérnöki és a műszaki hivatalnok állás be van töltve róható az összes épület fenntartás rájuk.

Be kellett vennem a szabad magán praxis engedélyezését, mert annak eltöltása esetén, csak nagy költséggel kapna a város megfelelő munka erőt és be kellett vennem a külömpunka pótdíjakat, egyrészt, mert az mindenütt meg van, másrészt mert a város dolgának elbanyagolása nélkül nem vállalható annyi privát munka, a mennyi a külömpunka pótlékok nélkülözhetővé tenné.

A közterek létesítését, parkirozását és fenntartását szintén legcélszerűbbnek láttam a mérnöki hivatalhoz beosztani.

Alább következnek a mérnöki hivatal tervezete. Csak azon pontok elfogadása esetén vállalhatja el a mérnöki hivatalvezetője, hogy kielégíti azon számtalan jogos igényt, melyet egy a város lakossága. mint maga a városi képviselő, ezen hivattal szemben, joggal támaszthat. Sokan vannak, kik ezen igények számtalan sokféleségét tapasztalatból is ismerik; azokat reménytem, sikerült meggyőzőm a tervezetben foglaltak szükségességéről.

Küzdényi Szilárd,
mérnök.

A „Mráz mulatság.”

Vasárnap reggelre lezajlott a Szabolcs-vármegyei általános tanító egyesület által Mráz Károly kitüntetésének örömeire rendezett mulatság.

Olyan nagy méretű és minden ízében sikerült, feszületen, kedélyes vígasságot még nem igen láttak az ág. evang. elemi iskola falai, mint a milyen az a szombat-vasárnapi batyuból volt.

A disztermet köröskörül ülték a vidék és a város szebbnél szebb rózsái. Jól számítottak a terem díszítésével nem sokat fáradozó rendezők, mert ilyen dekorációt, ha a Semirámis kertjeinek minden kincseit halomra hordják, még sem produkálhattak volna. Mint egy kaleidoszkóp szemképrázoló panorámája, olyan látványt nyújtott a terem.

A toltettek közt a fehér és rózsaszín dominált s a hölgyek világos öltözekeinek hatását csak emelte az erős ellentét, a tánczosok fekete serege.

Tíz óra felé együtt voltak teljes számmal a mulatók. Ekkor bejött az ünnepelt, mellén a felszázados oadadó munkássággal olyan nagyon megérdemelt arany érdemkereszttel. Mindenütt szivből jött gratulációk, a szeretet és rokonszenv meleg hangjai fogadták. Az ősz „Mráz bácsi” meghatóltan fogadta a jókívánásokat.

Ezalatt kezdetét vette a táncz és örömmel konstatalták a jelen voltak, hogy amitől eleintén oly nagyon félték, nem következett be: a hely nem volt szűk. Az első négyest egész kényelmesen tánczolhatták, bár az egyik kotonban 36, a másikban 32 s így összesen 68 pár tánczolta.

Mikor aztán a négyes után Benczi Gyula bandája bekapott a csárdásba, eleméntáris erővel tört ki a jó kedv. — Nem sok város

báltermeiben tánczolja a csárdást annyi animóval, olyan változatossággal, mint Nyir-egyháznak, pedig így jóval farsang előtt még össze sem szokhattak a párok s mégis több pár igazán virtuóizással járta ezt a mi nemzeti táncunkat.

Éjfélkor az egész társaság levonult a földszinti tornacsarnokba a gazdagon terített asztalokhoz. Hej! kő ember volt, aki a batyus mulatságot kitalálta! Ilyenkor nemes versenyre kelnek a gazdasszonykák remekbe csinált sült-föltjeikkel.

A tapasztaltabb gazdasszonyok biztos győzelmiükben szuverén mosolylyal, a fiatal menyecskék pedig szívszorogva várják a zsűri (a vacsoráló közönség) ítéletét. — Ha ilyenkor érintetlenül maradna, tán még — a mécses is eltörnék. De nem maradt ám tele tal sehol, a rózsás és bajszos ajkak versenyt pusztították a felhalmozott kincseket.

Volt felköszöntő is: Verner Gyula, Leffler Sámuel és dr. Vadász Leó urak beszéltek; minden szavukat élénk tetszés kísérte, és végül frenetikus éljen riadal rezgettette meg a torna-csarnok léghuzamos ablakait.

A lakoma után újult erővel folytatták a tánczot s az el tartott a tánczoló aranyos jókedvével együtt hajnali öt óráig.

A jelen voltak névsorát itt adjuk, bocsánatot kérve az esetleges hézagokért, mert pezsdülő vérű riporterünk, hivatását szem elől tévesztve, inkább a bájos tánczosnöket, mint a czeruzát forgatta.

Asszonyok: Bencs Lászlóné, Déry Pálné, Dankó Istvánné, Dörtsiné, Eltscher Simonné, Fest Lászlóné, Förster Kornélné, Geduly Henrikné, Horváth Istvánné, Gyuresán Ferenczné, Inre Jánosné, dr. Korányi Endréné, Kertész Endréné, özv. Kovács Jánosné, Kovács P. Pálné, Leffler Sámuelné, özv. Maurer Károlyné, Ozvald Józsefné, Olah Gyulané, dr. Prok Gyulané, Rónay Jenőné, dr. Szabó Dávidné, Szmolár Józsefné, Stoffan Lajosné, Turnusz Edéné, Pintér Istvánné, Verner Gyulané, Velenczey Istvánné.

Leányok: Palicz Gizella, Pintér Ilona, Bacsó nővérek, Balogh nővérek (Apagy), Bencs Etelka, Berzevitz Ida, Bölcsházy Vilma, Boczkó Gizella, Bozán Mariska, Csapagy Ilonka, Dankó Sarolta, Dankó Kata, Dietz Juliska, Felhő Katicza, Gónczy Juliska (Tokaj), Hankovszky Ilona, Horváth Irma, Hajts Etelka, Imre Anna, Irján Etelka, Jéger Emma, Korbely Piroška (Miskolcz), Klínczkó Irén és Jolán, Kégy Szeréna, Kégy Ida, Kozma Irma (Eperjes), Kertész Malvin, Kubik Katinka, Kalas Juliska (Kis-Várda), Kovács Ilona, Maár Kornél, Milotay Irma, Maurer Irénke, Matulka Emilia, Melcer Margit, Nagy Nina, Nagy Erzsike, Szabó Laura, Sztreska Irén, Szilágyi Mariska, Szmolár Ilona, Turnusz Mái, Turnusz Zsófia.

A jövő programja.

Bencs László polgármester a folyó hó 13-án délután egy értekezletet hívott egybe a városúháza tanács termébe. Az értekezlet elé az elnöklő polgármester azt a célt tűzte ki, hogy szabja amaz irányt, amelyet a városnak jövő fejlődésében követnie kell, illetőleg jelölje meg azon alkotásokat, amelyeknek megvalósítása a legközelebbi jövő feladata lesz.

Az értekezlet lefolyása a következők:

Bencs László polgármester, elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, előterjeszti, hogy a város a két utolsó évtizedben mindnyájunkat igaz örömmel eltöltő nagy haladás mutat ugyan, de meggyőződése szerint még nem csak el nem érte azt a határt, ahol megpihennie lehetne, de sőt napról-napra érezhetőbbé válik oly alkotások szükségse, amelyek tekintélyes városias fejlődésünk bővülő igényei követelnek. A nyugvás veszedelmes, s egyet jelentene a visszafeléjűléssel, éppen azért újabb közháznu intézmények létesítésére kell gondolnunk. Többekkel tanácskozott

már abban az irányban, hogy melyek volna a közel jövő programjába felveendő alkotások? Esmecseréinek eredménye az, hogy négy új intézmény jelentkezik olyan, amelylyel már most kell foglalkoznunk. — Ezek: 1. gyalogsági laktanya építése, 2. egy tanító-képző intézet felállítás, 3. földmivessziskola létesítése és 4. a polgári leányiskolának államivá tétele, felső leányiskolává kifejlesztése és ezzel kapcsolatosan internátussal leendő ellátása. A maga részéről illetékes tényezőkkel való tárgyalás után a tanító-képző felállításának eszméjéhez csatlakozik, már csak azért is, mert a kultusz-miniszter azon bizalmas jellegű elhatározásáról szerzett tudomást, hogy hajlandó Nyiregyháza egy internátussal összekötött, mintegy 200 tanuló befogadó tanító-képző felállítását, ha a tervének keresztülvételében a város számottevő anyagi erővel támogatná.

Dr. Ferlicska Kálmán szólt az előterjesztéshez először. Tudomása van arról, hogy a cultusz-miniszter néhány új, a korszínvonalán álló tanító-képzőintézet felállítását vette fel programjába, sőt e tárgygyal az 1898. évi költségvetés is foglalkozik. A cultusz-miniszter tervének már nagy híre van az országban, s biztos értesítésre szorított megindult az ország nagyobb városai között a versengés a tanító-képzők elnyerése iránt. Vannak városok már is, amelyek kifejezték kész-szűkület, hogy 50—100 ezer forintig hajlandók hozzájárulni. Nyiregyháza nem maradhat el, s meggyőződése szerint örömmel kell megragadnunk az alkalmat, hogy egy új intézménynek városunkban való felállítását lehetővé tegyük. Ennek feltétele, hogy a város 50000 frt készpénz, s egy 5 holdas belleiket becsásson az állam rendelkezésére.

Sütő József felszólalásában előadja, hogy számunka kell azon szomorú körülményről, melyszerint népünk, annak ipara és kereskedelme napról-napra szegényedik és csökken. Lelkesedéssel üdvözi a tanító-képző-intézet felállításának mozgalmát, s [realis számítás alapján mondhatja, hogy a város az intézettel össze: kötött jövedelmekben elegendő recompenzátió nyer a dr. Ferlicska által hangsúlyozott áldozatért.

Geduly Henrik: Számítást nem tesz, mert megbizik az illetékes tényezők megnyugtató előadásában, hogy a tanító-képző-intézet anyagi veszteséggel nem fog járni. Kulturális, társadalmi és nemzeti szempontból pártolja a szóban forgó intézmény létesítésének tervét. Földrajzi szempontból pedig egyenesen sürög Nyiregyháza egy tanító-képző intézet felállítását, mert Debreczintől Ungvárig ily intézet nincs, s bizonyosra vehető, hogy a Felvidék innen fogja majdán nagy részben ellátni magát tanítókkal, akik hogy hazafias szellemben fognak neveltetni, arra állami jellegűen kívül Nyiregyháza város társadalma is garantálni nyújt. — Melégen üdvözi az eszmét, s fősőslegesnek tartja, hogy az elnök által felhozott többi tervvel is foglalkozzék.

Martinyi József: Hasonlíthatatlanul előnyösebbnek tart minden tanítóintézet minden kaszárnyánál. Igazolja állítását a főgimnázium példájával, amely legkisebb számítás szerint is 60000 frtot forgalmaz csupán növekedéi által Eppen ezért nem sokalja a kívánt áldozatot, de figyelmebe ajánlja az érdekelteknek, nem kellene-e ezzel egyidejűleg a főgimnáziumban égetővé vált párhuzamos osztályok felállításával, vagy a polgári leányiskolának internátussal leendő ellátásával is foglalkozni?

Flegmann Lipót szerint áldozattól nem szabad visszaradni. Produktív módon befektethető kölcsön mindig előnyös. A kaszárnya sem bizonyul annyira kidobott pénznek, mint ahogy némelyek állítani szeretik, mert tagadhatatlan, hogy a város ipara, kereskedelme s általában forgalma tényleg nőtt, a regale jövedelme emelkedett stb. — Teljes lélekkel mellette van a tanítóképző felállításának s amint sorra kerülnek — majdán a többieknek is ép ügy.

Kovács Gerő: Egy feltétel alatt járul hozzá, ha t. i. a város pénzügyei megfelelően és előzetesen rendezetnek, mert enélkül minden újabb megterhelhetetnek ellene van. — Kovács Győző ideavágyó felvilágosító felszólalása után elnököl polgármester örömmel konstatálja, hogy az eszme egyhangú és kedvező fogadtatásra talált. Szükségesnek tartja a képviselők közgyűlés összehívását minél előbb, mert az ügy sürög. A képviselő közgyűlésből menesztendő lesz egy küldöttség fixrozott ajánlattal ellátva, amely felvonná a miniszterrel való tárgyalást. Ezek után megköszöni a jelen voltak érdeklődését s az értekezletet bezárja.

Hirek.

— Legfelsőbb köszönet. Öfelsége névnapja alkalmából Szabolcsvármegye közönsége és tisztikara nevében báró Feilitzsch Berthold főispán szintén üdvözlő táviratot küldött a belügyminiszter utján öfelsége kabinet-irodájához. Ezen üdvözlőre a belügyminiszteriumtól e hó 9-éről kelteve a következő válasz érkezett vármegyei főispánjához: M. kir. belügyminiszter. 4747 Eln. szám. Méltóságos báró Feilitzsch Berthold urnak, Szabolcsvármegye főispánjának Nyiregyháza. Méltóságos ur! Öcsaszári és apostoli királyi felsége, a kabineti irodának f. é. október hó 23-án és 29-én 512. sz. a. a felség személye körüli miniszter urhoz intézett közleménye szerint a méltóságod kormányzatára bizott vármegye közönségének és tisztikarának, illetve egyéb hatóságok és hivataloknak a legmagasabb névpap alkalmából kifejezett szerencse kívánataért legmagasabb köszönet méltóztatott legkegyelmesebben nyilvánítani. Erről méltóságod f. é. október hó 4-én 795. sz. a. kelt távirati jelentése kapcsán további megfelelő eljárás végett értesitem. Fogadja méltóságod liszteletem nyilvánítását. Budapest, 1897. november hó 9-én. A miniszter helyett. Lathóczy s. k. államtitkár.

— A hegyaljai ág. ev. egyházmegye megosztása. Egyháztörténelmi fontosságú esemény nyert megoldást a folyó hó 10-én Miskolcra tartott egyházmegyei közgyűlésen. A hegyaljai egyházmegye, — mely száztötvennégy év előtt, tehát körül-belül azon időtájtban, a melytől Nyiregyháza újabb korát számolja, alakult meg mindössze négy egyházzal „Fraternitas“ név alatt s ezen idő alatt lett tizenhét önálló anya egyházból álló, erős s a tiszai egyházkerületben domináló egyházmegyévé, — e napon megszűnt létezni, hogy életet adjon két új egyházmegyének, melyek egyike a régi hegyaljai nevet tartotta meg, másika tiszavidekinek kereszteltet meg. A váltás nehéz pillanatai miatt rövid volt az utolsó gyűlés, összes ténylekedés az képezte, hogy a megosztást kimondó egyetemes gyűlés határozatát tudomásul vette, az egyházmegye összes tisztviselőinek hálás elismerését nyilvánította s a vagyoni kérdések megoldására hét tagú bizottságot küldött ki. — Ezen közgyűlést közvetlen követőleg mindkét új egyházmegye alakuló közgyűlést tartott, melyben a fő- és alesperisi, valamint az egyházmegyei felügyelői állásokra a szavazást december hó 7-ig kiírták s elhatározták, hogy az új tisztviselők beiktatása végett mindkét egyházmegye január hó első felében közgyűlést tartson. — Természetes, hogy már a gyűlés előtt, de még inkább a gyűlést követő közéletben, megindított a kapacitáció, sőt a korteskedés is mindkét új egyházmegyében. A hegyaljaiban a felügyelői állásra az egyedüli jelölt Radvány István, a főesperisi állásnál azonban Türczy Pál eddigi alesperes és Nemes Károly eddigi főjegyző között erős tusa lesz. A Nyiregyházat közelebbről érdeklő tiszavideki egyházmegyében főesperessé, valószínűleg egyhangulag, Materny Lajos debreczeni lelkész lesz megválasztva. A felügyelői állásra pedig legtöbb kilitása van dr. Meskó Lászlónak, ki több mint húsz éve protestáns

hitbuzgósággal szolgálja egyházának ügyeit, jelenleg mint a helybeli egyház és hegyaljai egyházmegye ügyésze s a tiszai kerület világi jegyzője. Ellene egyes egyházak Zelenka Lajos budapesti aljárásbíró, a Zelenka Pál püspök fiát hozták kombinációba, kinek ezáltal még legnagyobb érdeme, hogy az apja fia, mert hiszen koránál fogva sem volt képes megánnak az egyházi terepen nagyobb érdemeket szerezni. — A nyiregyházi egyház nagyobb szabású aktiót indított meg a dr. Meskó László megválasztása érdekében s reméljük, hogy az ügyeket teljesen szabadon intéző egyházak az újonnan alakítandó egyházmegye javára arra adják szavazataikat, kinek múltja garancia a jövőre.

— A Mráz Károly jubileuma. Ünnepet ült nov. 13-ikán a Szabolcsvármegyei Ált. Tanítóegyesület. A nyiregyházi ág. hitv. ev. egyház, iskolaszék és tanítókérelel együtt jubileumot rendezett Mráz Károly helybeli ág. hitv. ev. tanító 50 éves tanítói működésének, s a legmagasabb helyről arany érdemkereszt alakjában jött kitüntetés alkalmából. Az ünnepély, melyen a megyebeli tanítók minden vidékről egybesereglett képviselői, városunk társadalmának színe-java vett részt, 11 órakor vette kezdetét az ág. hitv. evang. központi iskola dísztermében. Midőn a kiküldött bizottság megjelent az ósz tanítóval, szünri nem akaró taps és éljenzés hangzott fel, melynek lecsalapultava a helybeli dalgylet zendítette le a „Dalünnepek“ című hatásos darabra, mire megkezdődtek az üdvözlések. Legelsőnk az Ált. Tanítóegyesület elnöke, Orsovsky Gyula szólt fel, üdvözölve a jubilánst az egyesület nevében, átadva az ünnepeltnek a megyebeli tanítók ajándékát, egy remek kivitelű ezüst habérkoszort. Majd Majerszky Béla ág. hitv. ev. egyházi felügyelő vette át a szót, üdvözlő szavai kíséretében átadva a nyiregyházi egyház közgyűlési határozatát, melyben az egyház az érd. m. elismerésül hű szolgájának, 470 frt nyugdíját eddig élvezelt 600 frnyit fizetéséig kiegyeztíti. Ezután Bartholomaeidesz János mint legreggibb munkatárs, Materny Lajos az egyházmegye nevében, Geduly Henrik az iskolaszék, Pazar István a tanítókérelel nevében szólottak, utobbiának szavai közben hullott le a lepel a kartársak részéről ajándékozott s a jubilánst megörökítő képről. Végül Eördög Dézso kir. tanfelügyelő és Bogár Lajos (a volt tanítványok nevében) mondták el üdvözlőiket, melyekre a veterán tanító meghatott hangon mondott külön-külön köszönetet. Az ünnepély folytatását képező bankett a „Korona“ szálló éttermében folyt le, melyen mintegy 80-an jelentek meg. Az első felköszöntőt Orsovsky Gyula mondta a királyra, utána Majerszky Béla dr. Wlassics Gyula miniszterre, Werner Gyula az ünnepelt férfiura, Mráz Károlyra. Felköszöntőket mondtak még dr. Meskó László, Benes László, Materny Lajos debreczeni lelkész a hegyaljai egyházmegye képviselőiben, Horváth István, Pazar István, Kubacska István, Bartholomaeidesz János, Kalas János, Eördög tanfelügyelő, dr. Bartók Jenő, Geduly Henrik, Porubszky Pál, Bacskay István kisvárdai tanító.

— Baptisták Nyiregyháza. A legújabb időben baptista vándor hittérítőik szemelték ki üzemiek színhelyül Nyiregyházát. Idegen helyről jött apostolok legtöbbszörre éjjeli összejöveteleken hirdetik tanaitak, s hívők, egyelőre ugyan még csak hallgatóik, veszedelmesen szaporodnak. Nem tennék említést erről a mozgalomról, ha tisztán vallásos összejövetelekről volna szó, csakhogy az apostolok munkásságának forrása és célja nem a vallásosság, hanem a vallás nevében az elbolondított hívők kizsákmányolása s egyuttal az anarchizmussal határos kommunista tanok terjesztése. Buzgón olvasgatják és magyaráztatják a sentirást a saját céljaik szerint, — de fő gondjukat arra fordítják, hogy a hozzájuk csatlakozó „hívők“-tól a reájuk kivetett „tized“-et pontosan megkapják, ekként biztosítván jövedelmet a saját zsebéik és a hamburgi baptista központi

egyesület pénztára javára. — Dr. Bartók Jenő, a helybeli ev. ref. egyház lelkesze és mozgalomról értesülvén, hosszabb előterjesztést adott be Szabolcsvármegye alispánjához, amelyben a vallásosság örve alatt dolgozó alapolatok üzelmei ellen hatósági intézkedést kér.

— **Műkedvelői előadás.** A nyiregyházi jótékony nőegylet által rendezendő műkedvelői előadás napjával november 27-ike van megállapítva. Mint említettük, a *Felhő Klári*, Rátkay kiváló népszínműve kerül színre. — A szereplők már gondosan járnak a próbakra, amelyekkel délutánonként a polgári leányiskola egyik termében tartanak. A szerepek osztása a következők: Özevgye Aba Györgyné: Rónay Jenőné; Aba András fia: Pauer Vilmos ur; Felhő Klári: Kovács Elek né; Felhő Katica: Benes Etelka k. a.; Fátoly Ferkó: Okolicsányi Dezső ur; Tenger Ádám: ifjabb Bodnár István ur; Bálint fia: ifj. Ballay Győző ur; Csik Vendel: dr. Konthly Gyula ur; Istók fia: Murányi László ur; Viola Éva: ifj. Soltész Gyuláné; Rökkáné, Tenger gazdasszonya: Irján Etelka k. a.; Gergő, keresztfia: Szabó Lajos ur; Sula Pista; Szabó László ur; Tömjén János, esperes: Rónay Jenő ur; Benze, mindenes: Dórics Ambrus ur; Magda, cseléd: Turnusz Amália k. a.; Gyuri, cigány: Pavlovics Sándor ur.

— **Dalestély.** Örömmel jelezzük, hogy társadalmi életünk egyik buzgó tényezője, a városi daleyel — hosszas hallgatás után — december hó 4-dikén tartja meg szokásos dalestélyét. Hogy a törekvő egyesület szép dalaiban oly régen nem gyönyörködhattunk, magyarázatát abban találja, hogy az egylet a folyó évben — letelven a tagok kötelezett működési ideje — újra alakításában fáradozott, s fáradozást siker is koronázta, amennyiben nemcsak a régi tagok túlnyomó részét sikerült újjában megnyernie, de főbb új erőt is toborzott az egyesületnek. Természetes, hogy az új tagokkal sokat kellett az egyletnek gyakorolni, míg nyilvánosan felléphetett, most azonban a kezdet nehézségeit túlélvén, újult erővel lát hozzá a régen nélkülözött estélyek rendezéséhez. Ugy halljuk, hogy a decemberben tartandó dalestélyen több új darab, s közöttük egy nagyszabású, sok tanulást igénylő műdarab kerül bemutatásra. — Üdvözöljük dalosainkat s óhajtjuk, hogy törekvésük teljes erkölcsi és anyagi diadalt arasson.

— **Vadászat.** A nyiregyházi vadásztársulat a hó 21-én, vasárnap, a sóstói erdőben hajtóvadászatot rendez, amelyen, *őz kivételével*, minden más vad, tehát fácán is lőhető. Találkozás reggel 9¹/₂ órakor a vámbáznál. A vadászat kezdete 10 órakor. Délután a Sóstón közebebe.

— **A villamvilágítás fejlesztése.** A város képviselőtestülete tudvalevőleg elhatározta, hogy a közvilágítás fejlesztése czéljából részint a külvárosi részekben még meglévő petróleumlámpák helyett, részint olyan utcákon, amelyek eddigelé egyáltalán nem voltak világítva, 94 darab új lámpát állíttat fel. A felállítandó új lámpák helyeinek kijelölésével a tanács bízott meg. A városi tanács a héten hétfőn tartott ülésében jelölte ki az új lámpák helyeit. E szerint a 94 lámpa a következő helyeken fog felállíttatni: a katonai kórházhoz vezető uton 3, a tokaji utnak a buzatéren túl eső részén 3, a mező, pacsiirta-, buza-, új- és sip-utcákon 2-2, a kótaji, holló-, sárkány-utcákon 3-3, az ó-szőlő-utcán 2, a selyem-utca végén 2, a piacon a törvényszék-felőli oldalon 2, az orosi-utca végén 2, a közéj-utcán 2, a sas-zugban 1, a kállai-utcán a hidtól kezdve 3, a kert-utcán 3, a honvéd-utcán 2, a nádor-utcán 3, a róka-zugban 1, a róka-utcán 3, a rózsá-utcán 3, a csillag-utcán 3, a debreceni utca végén 4, a katoná-utcán 2, a virág-utcán 6, a salétrom-utcán 2, a kereszt-utczán és angyal-zugban 3, a csipke-utcán 2, az ér-utcán 4, és a nagy-laktanyához vezető

uton 4. — A lámpák felállításához már a héten hozzákezdnek, használatba azonban csak január 1-én vétetnek.

— **Körjegyző választás.** Téth és Székely köztség körjegyzője október 16-dikán *Ritly Gyula* okleveles jegyzőt választotta meg a két köztség képviselőtestülete.

— **Fogház vizsgálat.** Szabolcsvármegye közigazgatási bizottságának a vármegye területén levő fogházak vizsgálatával megbízott küldöttsége *br. Feilitzsch Berthold* főispán elnöke alatt e hó 16-án délelőtt megtekintette a nyiregyházi fogházat, s a beható vizsgálat a mintaszerű rend és tisztaság felett legteljesebb elismerésnek adott kifejezést.

— **A vásártér rendezése.** A nyiregyházi országos vásártér rendezésének kérdése szerencsésen olyan tengeri kigyóvá nőtte ki magát, amelyhez csak a vasuti út rendezésének kérdése hasonlítható. Mikor a mostani vásártérnek a törvény kívánalmait szerint leendő berendezése napirendre került, felmerült azon eszme is, hogy nem volna-e helyesebb, ha a vásártér nem mostani helyen, hanem a vasuti állomáshoz közelebb, a szent-mihályi-utca végén rendezetnék be. Hosszas tárgyalások és eszmecsere után a vármegyére került ez a dolog s a vármegye az őszi rendes közgyűlésen a mostani hely mellett döntött. Ez ellen a határozat ellen azonban immár két rendbeli felebbezés is van beadva. Az egyiket Hudák Károly és társai a vármegyén nyújtották be, újabban pedig törvényes határidőn belül Somogyi Gyula és társai adtak be részletesen megokolt felebbezést.

— **Új napilap.** A fővárosban november közepén új politikai napilap indul meg „Országos Hírlap” czímen. A lapot, amely nagyszabású, előkelő hírlap lesz, negyven, különböző pártállású, országos nevű politikus adja ki, fő-szerkesztője pedig Mikszáth Kálmán országgyűlési képviselő lesz. Az új hírlapot a fővárosi hírlapírók olyan előkelő gárdája csinálja, amely teljes garancia a vállalkozás fényes sikerére. Lipsey Ádám, a lap felelős szerkesztője eddig a következő nevesebb hírlapírókat nyerte meg az új laphoz: Papp Dániel, Méray Horvath Károly, Papp Dávid, Lovassy Andor, Keszler József, Kabos Ede, Lendvay Sándor, dr. Guthi Soma, dr. Molnár Géza, Lakatos Sándor és még többeket. A lap segédszerkesztője Kálnoki Izidor, a „Magyar Hírlap” és „Pesti Napló” volt helyettes szerkesztője, aki tavaly az ezredévi kiállítás sajtóügyi előadója volt. Az új lap fényesen berendezett szerkesztősége és kiadóhivatala VIII. József-körút 65. sz. alatt lesz.

— **Árlejtés.** A nagy-kállói megyei közközház élemezési szükségleteinek szállítására vonatkozó árlejtes e hó 17-dikén tartott meg a vármegyeháza kistermében. A beérkezett 3 ajánlat közül Pallai József jelenlegi vállalkozó egy beteg egy napi élemezési czikket 23 kr.; Szametz Márk 27¹/₁₀ kr.; Weinberger József 30¹/₁₀,-ed krajczárért hajlandó szállítani.

Törvényszék.

A bűd-szent-mihályi gyilkosság.

Látpunk mult számában közzöltük a Domb-rádi Zsuzsánna terhére elkövetett gyilkosság történetét, amit azt a vádhatározat megállapította A folyó hó 10-én kezdő és négy napig tartott végtárgyalás lefolyásáról pedig a következő tudósítást adjuk:

Dicsőfi Sándor elnök annak konstatálása után, hogy a vádlott és a berendelt tanúk valamennyien jelen vannak, a tárgyalást megnyitja.

A tárgyalás elején a védelem részéről a következő indítvány tételik:

A védelem a hullák föltalálása és agnoszkálása körül mutatkozó feldeitelen tény-körülmények megvilágítása végett, orvosszakértőket tartja szükségesnek a tárgyalás folyamán meghallgatni. E czélból kéri a tör-

vényszéki orvoson kívül a városi orvosfőnök megidézését is. A részint Ó-Budáról, részint pedig Bácsból keltzett levelek ki által való írásának szakértői megállapítása végett, írászakértői meghallgatást kíván. — A hullákon talált ruhák, abban az irányban való megvizsgálása czéljából, valjon oly hosszú idő után, megtarthatták-e színeket és állagukat, két kereskedőt kér berendelni. Végül felvilágosítást nyerezendő arra nézve, valjon a tiszta vízrajzi helyzete megengedte-e, hogy a Tisza-Lökön. Polgáron, vagy Egyeken vízbe kerültek hullak Abád-Szalók-ra kerülhetnek-e? szintén szakértői véleményt tart szükségesnek.

A törvényszék tanácskozára vonul vissza s azután kihirdeti a határozatot mely szerint a törvényszéki orvos Ungár Lajos és Tahy István kereskedők beidézését és kihallgatását elrendeli, ellenben az írás szakértők és a mérnökök beidézését mellőzi.

Védő az írászakértők mellőzésében megnyugszik, ellenben a mérnökök beidézését hozott határozat ellen semmisségi panaszt jelent be.

Ezután a Domb-rádi Zsuzsánna és gyermeke hullájának feltalálásáról további vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvek olvastattak fel.

Déli 12 órakor került a vádlott kihallgatására a sor. Vádlott magas, szikár, erőteljes egyén, akinek arckifejezése meglehetősen barátságos, s egy cseppet sem bizalom keltő. Vedekezése a rideg tagadás. Még oly körülményeket sem ismer be, a melyek pedig az ő javára szólnának, pedig legaprólékosabb dolgokra is vissza tud emlékezni ha akar. Az elpusztított Domb-rádi Zsuzsánna-val való viszonyát körülményesen írja le, ismerős a szeretője magán dolgaival, arra azonban már nem tud okot találni, hogy miért tette vagyonát pénzé, s hová tette a befolyt vételár. Nem tud elfogadható magyarázatot adni annak sem, hogy Domb-rádi Zsuzsánna eltűnésével egyidejűleg miért volt Debreczenben s onnan minek ment Budapestre, s honnan vette a pénzt az ált tett nagyobb mérvű beváltások fedezésére. Külömben a vád halatára egy arczima sem mozdul meg, s a legsúlyosabb részleteket dresszirozottnak látszó nyugalommal fogadja.

Első sorban a Zagoni Balázs feleségével való viszonya, illetőleg a Zagoni Balázs terhére elkövetett szándékos emberölés büntetének kísérlete kerül tárgyalásra. Tagadja a szerelmi viszonyt, tagadja azt is, hogy Zagoni Balázsra rálőtt volna. Erre szembebitik a panaszossal.

P. Hát nem volt ott a boglya mellett?
V. Sohasem voltam.

P. Hiszen csak egy lépésnyire volt tőlem, mikor rám lőtt. En pedig le vettem a szűrőmet.

V. Nem láttam soha.

P. Nem fél az isten haragjától?

V. Attól félek.

P. És mégis azt meri mondani, hogy nem volt ott.

V. Bizony isten, sohasem voltam.

Elnök tekintettel az idő előrehaladtott voltára, a tárgyalást felfüggeszti, s folytatását délután 3 órára tűzte ki.

A folytatolagos délutáni tárgyaláson ismét vádlott hallgatott ki, még pedig a Domb-rádi Zsuzsánna és gyermeke meggyilkolásának körülményeiről. Ennek folyamán vádlott elmondja, hogy a meggyilkoltat az 1894-ik évben ismerkedett meg, komolyabb viszonya azonban csak a 95-ik év elején kezdődött. Felesége a viszonyról tudott, s e miatt gyakran volt háborúság közöttük. Vagyon helyzetét Domb-rádi Zsuzsánna nem ismerte, mert arról közzöltük szó sohasem volt. Az elnök azon kérdésére, ha vajjon vádlott vette-e rá Domb-rádi Zsuzsánna arra, hogy Szent-Mihályról elköltözködjék, tagadólag válaszol, s beismer annyit, hogy egy ízben a meghalt Domb-rádi Zsuzsánna

említette, hogy a házat el fogja adni, s Nagyváradra megy szolgálni. Kihallgatásának továbbá folyamán előadja, hogy a távozó Dombrádi Zsuzsánnának csomagolni nem segített, sőt nem is tudott arról, hogy véleg el akar költözni. Neki csak annyit mondott, hogy egy másik lakásba megy lakni, így is bucsuzott el szeretőjétől. — Azon az éjszakán, a melyen Dombrádi Zsuzsanna Szent-Mihályt elhagyta, otthon tartózkodott s két óráig éjfélt után szabott. Reggel-felé Dombrádi Zsuzsánnának a sógorához, K.Szabó Sándorhoz ment, a kit feleségével együtt otthon találta és a kiktől Dombrádi Zsuzsanna holléteiről tudakozódott.

Igaz, hogy harmadnap Debreczenbe ment bőrt vásárolni, onnan pedig még az nap Budapestre utazott, ahol leányát látogatta meg. Dombrádi Zsuzsanna e tünésének körülményeiről mit sem tud, s arról sem, hogy kinek állhatott érdekében a Dombrádi Zsuzsanna elpusztítása. — Az elnök töredelmes vallomásra hívja föl, amire ideges tagadással válaszol.

A vádlott kihallgatása után az elnök a terem kiszellőztetése czéljából a tárgyalást 10 perczre felfüggeszti.

Boros Ignác és Huszár Miklós csendőrtanuk lényegtelenséget vallomást tesznek.

K. Szabó Sándorné, Dombrádi Zsófi, a mezgyilkolt testvére, már érdekesebb vallomást tesz. A legsúlyosabb körülményeket bátran szemébe mondja vádlottnak, akinek idegessége perczről-perczre fokozódik. A vallomás különben eléggé tétovázó, mert gyakori benne az ellenmondás, s annak a hangzatosítása, hogy mindent Zsuzsától hallott. Szavainak „bizony istennel” istenne hivatkozással akar tényt adni. A hullákat felismerte az arcáról és a ruhátról. Erősen állítja, hogy Zsuzsát Schwartz vádlott pusztította el, azért, hogy a 400 forintot megtarthassa, melyet Zsuzsi neki átadott.

K. Szabó Sándor, csaknem egyező vallomást tesz feleségével. Ellenmondása gyakori, emlékezetbe bizonytalan. A szembesítés felette kellemetlen a vádlottra, aki a nagy számu hallgató közönség élénk kacagása mellett, beszélete me mondja, hogy semmi sem igaz, amit Szabó mond.

Oleir János és felesége Budapestről annak hallgattattak ki, hogy abban az időben, midőn a Dombrádi Zsuzsanna nevében írt levelek küldettek, Schwarz Budapestben tartózkodott. Ez — vádlott kétségbeesett védekezése daczára — beigazoltatott.

Süvöltős János vallomása szintén súlyos. Azt bizonyítja, hogy Schwarzot a Dombrádi Zsuzsanna eltűnése idejében, a tiszta-polgári vasuti állomáson látta, ahonnan Ohát felé utazott. Schwarz tagadja ezt.

Magyar Márton és **Beke György** azt bizonyítják, hogy Dombrádi Zsuzsát Szent-Mihályról való eltávozásának reggelén a tiszta-polgári állomáson látták.

A többi tanuk kihallgatása, tekintettel arra, hogy az idő előrehaladt, más nap reggeli 9 órákor kezdődő tárgyalásra halasztatott el.

A csütörtök reggeli folytatolagos tárgyaláson kisebb jelentőségű tanuk hallgattattak ki, akik a vádlott ellen csekély bizonyító anyagot voltak képesek nyújtani. A tárgyaló terem zsufolásig megtelt hallgató közönséggel, s általában az egész végtárgyalás iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott nemcsak a nyiregyházi, de a vármegye közönsége részéről is, amilyenre 30 éven belül alig van példa. Az érdeklődést a rejtelmekben gazdag bűneset rendkívüliségén kívül azon körülmény okolja meg, hogy a védelem részéről sensatív fordulat helyzetetét kilitásba, s mindenki kíváncsi volt, vajlon sikerül e a védelemnek köztudomásúvá tenni merész ígértetét beváltani. Talán ennek a hangulat kelésnek kell tulajdonítani, hogy a hallgató közönségben erős sympathia keletkezett a vádlott iránt, daczára ellenszenves egyénisé-

gének, s ama a második napon mindinkább kidomborodó ténykörülményeknek, amelyek a vádlott bűnösségét egyenesen bizonyossá látszóltak tenni.

Köztudomású lett, hogy a védő a tanuk egyikében megfogja jelölni a valódi tettest, ez a delutáni tárgyaláson meg is történt, de fordulatot nem adott a mindinkább bonyolultabb büntény tárgyalásának. A sötét kód nem oszlott el a védő felderítésére.

A delutáni tárgyalás legérdekesebb momentuma Romics Máttyás kihallgatása volt. Az erős, hatalmas alak valamikor mint katona szolgált Búd-Szent-Mihályon. Ez időtől származik az ismertsége az eltűntetett Dombrádi Zsuzsival. A védő Romicsot gyanusítja a tett elkövetésével s úgy szólván erejének legnagyobb részét az ő faggatására fordítja.

A tárgyalás folytatásáról különben a következőket közöljük:

Kiss Balázs ismeri vádlottat s ismeri Dombrádi Zsuzsát is, Nagy Juliánától hallotta, hogy Dombrádi Zsuzsi egy huszár miatt akar elmenni B.-Szt.-Mihályról, nem pedig Schwarz miatt. Ezt Nagy Juliánának maga Dombrádi Zsuzsi mondta.

Kiss Balászné tanu Nagy Julitól hallott utóljára csak Dombrádi Zsuzsi eltűnéséről. Ezen tanunak is mondta Nagy Juli, hogy Romics, a huszár miatt ment el, mert az fenyegető levelet írt neki.

Romics Máttyás huszár korában szeretője volt Dombrádi Zsuzsinak két hóig. Mikor elhelyezték, levélben maradt hű. Ő el is akarta venni Zsuzsit, de az nem válaszótt levelére s időközben 2 évig a feyházban volt. Mikor elment, ruhákat s 2 bárányt hagyott nála, melyekért kiszabadulása után írt Zsuzsinak.

Semmifele fenyegető levelet nem írt. Zsuzsi eltűnéséről csak a mult év elején értesült.

Védő hosszasán faggatja tanu a levelek kelte, irására, a feyházból való kiszabadulása után tartózkodási helye iránt s mire tanu nagyon is nehezen, hosszas gondolkodás után ad zavaros feleleteket.

Elnök: Mikor tudta meg, hogy Dombrádi Zsuzsát a Tiszából kifogták?

Tanu: Csak tegnap.

Elnök: Meg mer erre esküdni?

Tanu: Igen.

Tanu zavart, bátortalan, érthetetlen feleleteket ad ezután is, mire az ügyész megkérdi: nem bűnös-e?

— Nem! — feleli a vádlott hosszas habozás után.

Védő még erősebben faggatja, tanu zavarodik, ellentmondásba keveredik, a katona szabadulás idejére nézve 10 perczrel előbb más időpontot nevez meg, mint a védő kérdésére adott feleleteben.

Elnök: Mi az oka, hogy írt olyan bátortalanul viselkedik, a szívet, lelket nyomja valami. Mondja meg mi az?

Tanu alig hallhatóan, gondolkodás után felel: — Semmi!

Tanútól ezután nem kérdenek semmit, leültetik.

Az igaztó jelenet után Zágonyi Balászné vallomása következett, ki saját beösmérése szerint egy évig benső szerelmi viszonyt folytatott vádlottal. A részletek előadása folytonos derűltségben tartotta a hallgatókat, úgy, hogy az elnök a hallgatókat több ízben rendre is utasította.

Ezután a vádlott vejét, Friedmannt hallgatták ki. A mult évben vette nőül Schwarz leányát. Azóta szeptemberben és novemberben volt nála. Novemberben 24-én este érkezett meg s 28-án utazott el. Apja vásárolni jött fel.

Schwarz Adolfné, a vádlott nejeének kihallgatása következett. Ő csak egyet tud, hogy a férje ártatlan. Férje azt határozottan tudja, hogy november végén egy keddi na-

pon volt Pesten. Azt tudja, hogy férje szeretőket tart, amiért ő több ízben tett szemrehányást neki. November 16-ra emlékszik jól, férje otthon volt. — Azt határozottan tudja, hogy férje november 16-án nem volt Debreczenben. Férje kétszer volt Debreczenben, szeptemberben és novemberben volt Pesten. Pletykákból tudja, hogy Dombrádi Zsuzsi eltűnt. — A levelet, mely Ó-Budáról jött, ő égette el, mert látta, hogy Dombrádi Zsuzsanna volt aláírva. Férje másnap kérdőre is vonta, amiért a levelet elégette. — Kész esküt tenni arra, hogy november hónapban férje majdnem 400 frtot kasszirózott be.

Közvádó Romics Máttyás kivételével a delutáni kihallgatott tanuk megesketését kéri.

Kardos Samu védő nem járul az ügyész indítványához s ellenzi Romicson kívül Friedmann és Schwarz Adolfné megesketését. A törvényszék Romics Máttyásra nézve kimondja, hogy csak a bizonyítási eljárás befejezése után esketi meg, míg a többi tanukat, így Schwarzot és Friedmann is megesketi.

Védő indítványozza, hogy a törvényszék rendelje el Romics Máttyás letartóztatását.

A harmadik napon kihallgattnak:

Fekete Lukács tanu Dombrádi Zsuzsi eltűnése után nyomozatot teljesített, mint csendőrőrmester. A feljelentő K. Szabó és neje volt. Schwarzot Dombrádi Zsuzsi eltűnése után folyton figyelemmel kísérte. — Tudta, hogy Schwarz decemberben nem volt távol lakhelyéről. Bistei Sándor jelenleg is, a kriminális időben is segédje volt vádlottnak. Schwarznál lakott is. Munkája mindig sok volt. Hallomásból tudta, hogy Schwarz szeretője volt Dombrádi Zsuzsinak. Az eltűnés napját pontosan nem tudja. Határozottan nem tudja, vádlott 16-án, vagy arra következő héten távozott-e el a városból. Azt sem tudja, hogy volt-e Schwarz azután távol. Határozottan állítja, hogy a ládát nem látta. Tanu az elnök további kérdései alatt zavarodik, mire elnök figyelmezteli tanut, ha valami nyomja szívet, tegyen őszinte vallomást, mert esküt tesz le. „Amit mondtam, arra kész vagyok az esküt letenni,” válaszolt a tanu.

— Apró Kálmán abban az időben is most is, mint segéd szolgál. — Őt éve dolgozik Schwarznál. Vádlottnak jó menetelő üzlete volt. Hallomásból tudta, hogy vádlottnak szeretője volt. Dombrádi Zsuzsi eltűnését másoktól hallotta.

November 16-ika utáni napon látta vádlottat. Azt tudja, hogy vádlott november utolján volt Pesten. Azt nem tudja, hogy abbad az évben volt-e Schwarz Pesten. A kamrában őt ládát nem, hanem egy hordót talált.

Ismét **Romics Máttyásnak**, annak a tanunak a kihallgatása következett, ki ellen a gyilkosság gyanuja merült fel.

Védő keresztkérdésekre fogja a tanut, melyet a védő intéze tanuhoz, elnök felelni nem engedi, míg a többiekre határozottan válaszol.

Ezzel a tanukihallgatások beveződtek, néhány írat felolvasása után a bizonyítási eljárás befejezést nyert.

Szikszay a közzé képviselője tette meg azután indítványát az eddig meg nem eskett tanuk megesketésére nézve. Egy előterjesztés is tesz: Nevezetesen két tanu nem jelent meg és Schwarz ellen merültek fel bizonyítékok, mikkél szemben a védelem is hivatkozik tanukra, emellőgva indítványozza, hogy pótvizsgálat rendeltessek el a addig végítélet se hozassék.

Kardos Sámuel határozottan ellenzi a tárgyalás elnapolását, ellenzi még K. Szabó Sándor, K. Szabó Sándorné, Zágonyi Balázs, Romics Máttyás megesketését. Ezt hosszasán indokolja, elnök figyelmeztelt védőt röviden indokolja álláspontját. Védő tovább folytatja beszédét, mire az elnök félbeszakítja s a tárgyalást öt perczre felfüggeszti s határozathozatalra vonul vissza.

A törvényszék az indokolást megengedi s a tárgyalás folytatását déltán 3 órára tűzi ki.

A folytatolagos tárgyaláson védő folytatja a déliben abban hagyott előterjesztését.

Romics Mátyas megeskete ellen érvel. 1896. november 16. hajnalról meg van állapítva, hogy négy egyén ült együtt. — Most azt kell megállapítani, hogy ettől az időszaktól 1897. márczius 13-ig mi történt? Meg van állapítva, hogy Schwarz másnap elment; ugyanekkor déltán Dombrádi Zsófi is elment, elkísérte T. Lökre sógora K. Szabó. Innen Polgárra ment, hol látták, sőt látták azt is, hogy az ohat—köcsi vasutra felült; meddig váltott jegyet, nem tudni. Foglalkozik ezután azokkal a terhelő momentumokkal, melyek Schwarczra vonatkoznak. Schwarz szeretője volt Dombrádi Zsuzsinak, az a vád képviselője terhelő körülménynek tartja, ő is annak tartja, de ép oly terhelő ez Romicsra nézve, aki előbb szeretője volt Dombrádi Zsuzsinak. Be van igazolva, hogy Romics 1896. május 23-tól 1896. június 28-ig, lehet mondani, ott lakott. — Ez csak terhelő, de nem mentő körülmény lehet Romicsra nézve. A vádhatóság képviselője azt mondja, hogy vádlott levelezt az eltűnt nővel, de más is levelezett az eltűnés előtt és után. Romics a börtönből és onnan való kiszabadulása után is levelezett, ezt Romics is beismeri. Tényekkel fogja beigazolni, hogy Romics az eltűnt nővel még az eltűnés előtti is levelezett. Ezt K. Szabóék is beismerik. Meg fogja állapítani, hogy köztük érintkezés volt a feqházba menetele előtt és onnan való kiszabadulása után s Dombrádi Zsuzsi eltűnése épen ez időszakra esik. A tanúk vallomásából mutatja ki ezután, hogy Romics miatt ment el Dombrádi Zsuzsi; Romicsnak állott érdekében, hogy Polgár felé utazzék. — Romics el akarja venni Zsuzsit, ő irt neki, hogy hagyja el Búd-Szent-Mihályt és a megjelölt helyen találkoznak. Ha félelemből ment el, azt igazolják tanúk, kik azt vallották, hogy Zsuzsi azt mondta nekik, azért megy el, mert fél Romicstól, ki fenyegető levelet irt neki. Romicsnak az iratokhoz mellékel levele és a bécsi, budai, az eltűnt budai levél között írásra, keltezésre, fogalmazásra nézve nagyon hasonlítanak egymáshoz.

A levelek eredetét hosszasan fejtegeti, mire elnök figyelmezteli védőt, hogy a levelekkel ne foglalkozzék.

Védő ezt a védői szabadság korlátozásának tekinti s semmisségi panaszt jelent be.

Elnök ismétellen figyelmezteti, hogy alkalmazkodjék a tárgyhöz.

Védő hosszasan foglalkozik a rejtélyes levelek tartalmának keletkezésével, stílusával s azt a konzekvenciát vonja le, hogy ezek a levelek teljesen hasonlóak s mindenben meg egyeznek azokkal a levelekkel, melyek az irathoz csatolva vannak s a melyeket Romics irt Dombrádi Zsuzsinak. Mindezek után határozatlan meri állítani, hogy a leveleket Romics Mátyas írta.

A védőt azonban nem zavarja az elnöki figyelmeztetés. Végre 10 óra után elérkezik 5 óras beszéde végéhez, s indítványt terjeszt elő a Romics ellen folyamatba teendő vizsgálat megindításáról, s annak főbb részeit 13 pontban jelöli meg. Minden egyes pontot terjedelmes indokollással kísér, amit az elnök megcsok a szóól komolyan figyelmezteti védőt, hogy a szót megvonja tőle. Ere élesen válaszol a védő, mire az elnök megtiltja a beszéd folytatását. Ezzel a tulajdonképeni tárgyalás végett ért. A törvényszék ezután tanácskozársra vonul ki, s 11 órákor hirdették ki a határozata, mely szerint Romics megesketését elrendeli, ellene a nyomozatot meg nem indítja, mert a vég-tárgyalás keretében ily indítvány nem tehető, a tárgyalást azonban elnapolja, s az összes bűnyíró iratokat a Schwartzra vonatkozó bizonyítékok beszerzése végett megejtendő pótvizsgálat céljából a vizsgáló bírónak rendeli kiadatni. Kimondja továbbá a törvény-

szék, hogy a védő által bejelentett mintegy 10 rendbeli semmisségi panasz, valamint a Romics megesketését rendelő határozat elleni felfolyamodás folytán a kir. táblához egyelőre az iratokat nem terjeszti fel, s ebben a védő is belenyugszik.

Ezzel a nagy port felvert ügy egyelőre lekerült a napirendről.

Az események teljessége kedveért megemlítjük, hogy dr. Kardos Samu feljelentése folytán Romics Mátyas ellen a csendőrség előnyomozatot kezdett főleg abban az irányban, hogy Dombrádi Zsuzsánna eltűnésének idején bevonult e már a katonasághoz, avagy nem volt-e szabadságon? Romicost továbbá rendőri felügyelet alá helyezte, s innen költött marsch-routával távozhatott el csak. Érte-sülésünk szerint az előnyomozat eddig nem csak hogy semmi újabb terhelő adatot nem derített ki Romicsra azon kívül, amiket a védő beszédjében előadott, s amelyek közül legjelentékenyebb az, hogy a bécsi leveleket a legtöbb valószínűség szerint Romics egy T.-Polgáron lakó barátja írta, de sőt határozatlan kedvező Romicsra nézve. A Turjar-emetei állomás parancsnokság ugyanis értesítette a csendőrséget, hogy Romics 1896. évi november 9-től 20-ig nem mozdult ki állomás helyéről.

Különben dr. Kardos Samu védő szabályszerű feljelentést is tett Romics Mátyas ellen két rendbeli gyilkosság és rablás miatt a debreczeni kir. főügyészségnek, továbbá a Székes-fehérvári kir. törvényszéknek és a nyiregyházi csendőrség parancsnokánál, s mind ezen feljelentésekről a nagy kir. államrendőrség detectiv osztálya Budapesten, és a csendőrségi őrsvezetőség Érden Romics lak-helyén, Egyeken, ahol Dombrádi Zsuzsánna gyermekének holtestét fogták ki a Tiszából T.-Polgáron és Búd-Szent-Mihályon értesítve lettek.

A debreczeni főügyészséghez benyújtott feljelentés hatástalan maradt, s azt a nyiregyházi ügyészség félre tette azon okból, mert a Turja-remetei állomás parancsnokság a Romics Mátyas alibéjét minden kétséget kizáróan igazolta időközben.

A védő indokait Romics Mátyas megeskete ellen rendkívül terjedelmesen hordja össze, ugy hogy 6 óra felé járt már az idő midőn még folytonosan a védő szava tölti be a fülléte levégőjú nagy tárgyalási termet. Elnök több ízben figyelmezteti a védőt, hogy vonja rövidebbre beszédjét, ne térjen ki ismétellen oly irányban, amely semmiféle össze-függésben nincs tárgyával. Majd szó meg-vonással fenyegeti, ha utasítását megszegi. Végre 5 órákor az elnök a tárgyalást felfüggeszti, s a törvényszék határozat hozat-ra vonul vissza. Negyed órai tanácskozárs után elnök jelenti, hogy Romics Mátyas kivételével a kihallgatott tanúk megesketését a törvényszék elrendelte, s az idő előre haladottsága folytán a tárgyalás folytatását másnap, — szombat reggelre halasztja el.

A védő ezuttal negyedszer ismétli Romics Mátyas letartóztatására irányuló indítványát, amit a törvényszék azon indokollással, hogy a védő rengeteg gyanúokat igen, ellenben egy szem-nyí pozitív bizonyítékot Romics bűnösségének valószínűsítésére nem produkálván — a kérelmet ismétellen megtagadja.

A hosszú beszéd hatása nagyon csekély volt a bírókra, s nem tudott meggyőződést kelteni Romics bűnössége iránt. Tagadhatlan azonban, hogy a közönség hangulata Schwartz iránt alapjában megfordult, s ha esküdtzéké alakulhatott volna, úgy Schwarcz egyhangulag mentetett volna fel a gyilkosság szörnyű vádjá alól.

A szombat délelőtti tárgyaláson Kardos Samu védő folytatta a Romics megeskete elleni érvelését. Része van elnöki rendre utasításban, s figyelmeztetésben, hogyha beszéd-jét tovább is ugyanazon mederben engedni folyt, s tovább is a tárgytól messze eső vidékeken fog bolyongni, a szót megvonja tőle az elnök

Különfélék.

A legnagyobb szakáll. A mi szakállas embereink büszkék, ha a szakálluk a mellő-kig ér, pedig micsoda csenevész törpe szábr-szálnővedék ez a vandenesei szakállóriáshoz képest. Ez a derék szakáll tudniillik 3 méter és 32 centiméter hosszú. E tekintélyes hosszúságú dolog egy részöntőnek az álláról lóg alá, ahol már a gazdájának tizenkettedik évében megjelentek az első szálai, amelyek két év alatt már 15 centiméternyire nőttek. Ma ősz már a színe, mivelhogy 1+26. május 15-ikén születelt az említett részöntő, aki csupán 1 méter és 60 centiméter magas, tehát a felét se teszi ki a — szakállának, amelyet télen boának hord a nyaka köré körítve. Seta közben a karjára csapva viseli, kétszeresen hajtva, mint a rómaiak a tógát. — Milyen tekintélye lenne ennek a szakáll-nak a mi városi közgyűléseinken!

Piaczi árak.

— November 17. —

Buza	11.50	11.75.
Rozs	7.60	7.70.
Árpa	5.50	6.—.
Zab	6.10	6.20.
Tengeri (uj)	4.10	4.20.

Szerkesztői üzenetek.

- Dr. K. S. Debrecz n. Sajnáljuk, de lapunk f. adatát és tárgykörét lépni nk túl, ha közözetennék.
- Cyprián. Budapest. Végtelemlő rösteljük, de rajtunk kívül eső okokból kés-k. Levélben többet.
- P. M. Debreczen. Előbb lássuk a medvét.

Igen fontos figyelmeztetés!

A m. kir. osztálysorsjegyek II-ik huzása folyó évi **december 10. és 11-én lesz.** Ennek folytán figyelmeztetem és kérem a nagyérdemű közönséget, sziveskedjék a birtokában lévő I-ső osztályu sorsjegyeit **minél előbb** ugy nálam, mint az alárusoknál, de legkésőbbben folyó év **december 3-ig** annál bizonyosabban a 2-ik osztályra kiváltani, mert azon időn túl, a szabályok értelmében, minden kieserélesi jog megszűnik és mások előjegyzései fognak tekintetbe vétetni, és pedig így: egy kieserélt II-ik osztályu sorsjegy ára: egész **10** frt, vagyis **20** korona, fél **10** korona, negyed **5** kor., nyolczad **2½** korona; míg a vételsorsjegy ára: egész fél nyolczad

32 16 8 4 korona lesz.

Nyiregyházán, 1897. november hó 16.

Kiváló tisztelettel

Stern Emánuel fia,
sorsjegy fő-árás.

(26—2—1)

K. 12394.
1897.

Hirdetmény.

Nyiregyháza város tulajdonát képező **vásárvámzéségi jog,** a városi tanács K. 12,394/1897 számú határozata alapján, a folyó évi **november 29-én délelőtt 11 órákor** a városháza kistermében tartandó nyilvános árverésen, az **1898. év január hó 1-től az 1893. év december 31-éig** terjedő egy évre, a régi feltételek mellett, bébe fog adatni.

A bérleti összeg kiküiltási ára **7000** frt. — Bánompéknként a kiküiltási ár **10%**-a, vagy készpénz, vagy óvadékképes papirokban teendő le.

Árverési feltételek a városi aljegyzői hivatalban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nyiregyházán, 1897. november 16.
Benes László, polgármester.

(37—)

8688/1-97. Tk.

Hirdetmény-kivonat.

A nyiregyházi kir. törvényszék, mint tllkőnyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Nácsik Juliánnának, Nácsik Sámuel, illetve ennek elhalta folytán az ismeretlen örökösei részére kinevezett ügygondnok, Schwartz Lidor ügyvéd ellen 85 frt tőke, ennek 1897. évi január hó 1-ső napjától folyó 5% kamatai, 10 frt 10 kr. eddigi, 11 frt 82 krban ezennel megállapított jelenlegi, s a még felmerülő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügylen, ezen kir. törvényszék területén fekvő s nyiregyházi 469. sz. ljkv. 465. hrsz. alatt foglalt ház és udvarból álló ingatlanságnak Nácsik Sámuel tulajdonát képező fele része, 1268 frt becserltékben az 1898. évi január hó 14-én d. e. 10 órakor ezen kir. törvényszék áruverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen beszáron alól is el fog adatni.

Az árverési feltételek következőleg állapítatnak meg:

Kikiáltási ár a fentebb kiltelt beszáron.

Bánompénzül a beszáron 10% a.

Kelt Nyiregyházan, a kir. törvényszék tealkőnyvi hatóságánál, 1897. évi október 25.

Borbély,

kir. törvényszéki bírós.

(2-1-1)

Valódi orosz teák!

A „Karaván“ ezimű moszkvai tea-kiviteléi társaság ez idei termésű eredeti

orosz teái

22-6-2

megerkeztek, és a t. fogyasztó közönség figyelmébe ajánlatnak. — Ezen pompás teák az egész continensen a legnagyobb közkedveltségnek örvendnek.

A teák csakis eredeti hivatalos vámszalaggal ellátott csomagokban és dobozokban kaphatók, melyek mindegyike mellékelt védjeggyel van ellátva.

Megrendelhetők a magyarországi telepnél Budapest, Arany János utca 30. sz., vagy Nyiregyházan

HOFFMANN ADOLF
úrnál.

Tessék árjegyzéket kérni!

ВОДОНА СЪДЕТЬ ПРЕДЛОЖАТЕЛЯ ПО ЗАКОНУ

HIRDETMEŒY.

A hideg idő beálltával ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe mindennemű téli árúinkat:

Gyapju alsó ruházat, kesztyű és harisnya. — Női sapka, karmantyú és gallérok szőrme, Healskin, Persianer és Krimmer árúkbán. — Férfi loden kalapok, vadász sapkák, bőr és Halina lábszár védők. — Gyermekek, női és férfi bőr és nemez cipők, ugyszintén Halina vadász csizmák és orosz hőcipők. — Gummi sárczipők és cocus lábtörülők. — Pelusche és angol gyapju kocsi takarók, ugyszintén a lehető legnagyobb választékban lótakaró pokróczok 3 frttól 12 frtig darabonkiut. — Futó szőnyegekben nagy készlet.

Összes vadászfelszerelések raktáron tartatnak, valamint vadász- és Flobert-fegyverek, táskák, patronok és töltő kellékek, revolverek, mosdó és fürdő szivacsok, valamint kocsi mosó szarvasbőr és szivacs.

Van szerencsénk továbbá a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt női és férfi divat s díszmő-árú üzletünket, karácsonyi ajándéktárgyainkat és farsangi ujdonság cikkeinket is rövidesen annak idején fel fogjuk sorolni kimerítően, hogy így a n. é. közönség ez irányban is tájékozhasssa magát s kényelmesebben kiválaszthassa szükségletét

Ruzsonyi testvérek,

műiparú raktára, iskola-utca 3. sz., a „Zöld papagájhoz.“

(3 ?-2)

Gazdasági gépek.

Az őszi szükséglet beálltával, bátor vagyok ajánlani jól felszerelt

VAS-ÜZLETEMET,

melyben minden e szakmába vágó cikkek a legjutányosabb árak mellett kaphatók. — Különösen a korcsolya évad alkalmára ajánlom a legkitűnőbb angol aczélból készült

korcsolyáimat,

melyekből nagy választékban tartom a legujabban feltalált — tehát legcélszerűbb — korcsolyákat, s ezeket oly leszállított árban fogom eladni, hogy bármely más cégénél sokkal olcsóbbak lesznek.

A t. közönségnek üzletemet jóindulatába ajánlva és becses pártfogását kérve,

vagyok tisztelettel

Fábry Béla.

(24-2-2)

A legcélszerűbb korcsolyák.

Nyomatott Nyiregyházan Jóna Elek könyvnyomdájában.

Amerikai önműködő írógép.

Öntött vaskályhák.